

فرم طرح درس

مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی ارشد، تاریخ علوم پزشکی

گروه آموزشی: تاریخ علوم پزشکی

دانشکده: پزشکی

❖ نام درس: مطالعه و بررسی نسخ خطی پزشکی و داروسازی

❖ نوع واحد: نظری

❖ پیش نیاز: ندارد

❖ زمان برگزاری کلاس: سه شنبه ۱۵-۱۳

❖ تعداد دانشجویان: ۱

❖ مدرس و مسئول درس: دکتر سید امیرحسین لطیفی

❖ دستیار تدریس: دکتر سید امیرحسین لطیفی

❖ تعداد واحد: ۲ واحد نظری

❖ مکان برگزاری: دانشکده پزشکی، بال سبز، کلاس طب ایرانی

❖ تاریخ ارائه درس: نیمسال دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۴

❖ مدت زمان جلسه کلاس: ۲ ساعت

هدف کلی درس:

- شناخت نسخ خطی پزشکی و داروسازی
- آشنایی با محدودیت های مطالعه و جستجو در نسخ خطی
- آشنایی با تصحیح و تحقیق نسخ خطی

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

شماره جلسه	اهداف جزئی	اهداف ویژه رفتاری	ارزیابی آغازین	روش تدریس	وسایل آموزشی	شیوه ارزشیابی	
						تکوینی و پایانی	درصد
۱	آشنایی کلی با ماهیت نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ با منابع درس، اهداف کلی و کاربردی درس آشنا شود ✓ نسخ خطی و انواع آن را شرح دهد. ✓ تاریخچه نسخ پردازی را بداند	ارزیابی اولیه از میزان آشنایی دانشجویان با درس	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۲	آشنایی با انواع نسخه های خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ نسخه های ساده را توضیح دهد ✓ نسخه های مزین را توضیح دهد ✓ نسخه های مولف نویس را توضیح دهد ✓ ویژگی های نسخ خطی ساده را تبیین کند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی	نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰

۳	نحوه تشخیص نسخ خطی اصلی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ توضیحاتی در رابطه با نسخه های اصل دهد. ✓ نسخه های سماع شده را توضیح دهد ✓ روش های تشخیص نسخه های جعلی را بشناسد ✓ نسخ بازنویسی شده را بشناسد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی نسخه خوانی	وایت برد نرم افزار پاورپوینت	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
						ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
						تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۴	آشنایی با فرق کتابت و محل نگهداری نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ فرق بین کتابت مولف و نسخه پرداز را بداند. ✓ اصطلاح "نسخ مقابله شده" را درک کند و صفحاتی از دو نسخه یک کتب طبی را در انتهای کلاس مقابله کند ✓ اطلاعاتی در رابطه با محل و نحوه نگهداری نسخ خطی ارائه دهد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی نسخه خوانی	وایت برد نرم افزار پاورپوینت	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
						ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
						تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۵	آشنایی با تاریخ فهرست نویسی در دوران اسلامی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ درباره کانون های نسخه نویسی اطلاعاتی ارائه دهد ✓ تاریخچه ای از فهرست نویسی در دوران اسلامی ارائه دهد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث گروهی نسخه خوانی	وایت برد نرم افزار پاورپوینت	آزمون کتبی	۶۰
						ارائه کنفرانس	۱۰
						ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
						تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰

۶	ضبط کامل نسخه بذل و امانت داری	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ انواع نسخ خطی را بتواند از منظر تاریخی طبقه بندی کند ✓ توضیحاتی در رابطه با ضبط کامل نسخه بدل ارائه دهد. ✓ مفهوم امانت داری و عدم دخالت در متن را بداند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۷	آشنایی با ساختار کلی نسخ	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ ساختار نسخ خطی را توضیح دهد ✓ ساختارهای عمومی و اختصاصی در نسخ خطی را بشناسد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۸	آشنایی با ساختار کتاب شناسی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ ساختار کتابشناسی را ارائه دهد ✓ توضیحاتی در رابطه با موضوع کتاب، مولف، کاتب، تاریخ، تالیف یا کتابت، زبان، آغاز و انجام و محل نگهداری را در سیر کتابشناسی دهد.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

۹	آشنایی با فهرست نویسی نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ روش های نوین فهرست نگاری نسخه های خطی را بشناسد ✓ نحوه شماره گذاری نسخ در مخزن را بداند ✓ راه های شناخت عنوان صحیح نسخه را توضیح دهد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰	
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰	
				بحث گروهی		نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی			تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
							شرکت در بحث	۱۰
۱۰	آشنایی با اشتباهات نوشتاری و کتابت نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ در رابطه با نسخ خطی کاتبان توضیحی دهد ✓ انواع اشتباهات نوشتاری در نسخ خطی را بشناسد ✓ در رابطه با غلط املائی و تصحیح آن در نسخ خطی اطلاعاتی ارائه دهد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰	
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰	
				بحث گروهی		نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی			تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
							شرکت در بحث	۱۰
۱۱	آشنایی با اجزای مادی نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ توضیحاتی در رابطه با جلد نسخ و انواع آن ارائه دهد ✓ نوع کاغذ و نوع خط در نسخ خطی را بشناسد ✓ در رابطه با اندازه نوشته و تعداد سطور در نسخ خطی توضیحاتی ارائه دهد ✓ در رابطه با مهر و یادداشت های تاریخی اطلاعاتی داشته باشد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰	
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰	
				بحث گروهی		نرم افزار پاورپوینت	ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی			تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
							شرکت در بحث	۱۰

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

۱۲	آشنایی با انواع خط ، مهر و یادداشت و کاغذ در نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ توضیحاتی در رابطه با انواع کاغذ در نسخ خطی ارائه دهد ✓ در رابطه با خط ، مهر و یادداشت مطالبی را بازگو کند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی – تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۱۳	آشنایی با نمونه های نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ توضیحاتی در رابطه با انواع زبان ها در نسخ خطی ارائه دهد ✓ در رابطه با انواع نوشتار متداول در نسخ خطی پزشکی مطالبی را بازگو کند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۱۴	آشنایی با نمونه های نسخ خطی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ نمونه هایی از نظم و نثر را عنوان کند ✓ چند نمونه از نسخ خطی طبی را معرفی کند ✓ چند نمونه از نسخ خطی داروسازی را بشناسد	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ		ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰

۱۵	آشنایی با مطالعات نسخه شناسی	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ مراحل نسخه شناسی را عنوان کند ✓ صور خط را ذکر کند ✓ نسخه های تطبیقی را تبیین کند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	نرم افزار پاورپوینت	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۱۶	آشنایی با نحوه استفاده از پایگاه های اطلاعاتی نسخ	در پایان این جلسه دانشجو باید بتواند: ✓ منابع فهرست کتابخانه را شناسایی کند ✓ پایگاه های اطلاعاتی مخزن نسخ خطی اینترنتی را عنوان کند	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	نرم افزار پاورپوینت	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰
۱۷	مرور و رفع اشکال	در پایان این جلسه دانشجو باید: ✓ مطالب ارائه شده در طی ترم را مرور و به رفع اشکالات و سوالات خود بپردازد تا درک بهتری از موضوعات پیدا کند.	ارزیابی اولیه از مباحث جلسه گذشته	سخنرانی	وایت برد	آزمون کتبی	۶۰
				پرسش و پاسخ	نرم افزار پاورپوینت	ارائه کنفرانس	۱۰
				بحث گروهی		ارائه یک تحقیق علمی - تاریخی	۱۰
				نسخه خوانی		تصحیح بخشی از یک نسخه خطی	۱۰
						شرکت در بحث	۱۰

منابع:

ردیف	عنوان
۱	الحشائش دیوسقوریدس
۲	الحاوی ، محمد بن زکریای رازی
۳	کامل الصناعه علی بن عباس مجوسی اهوازی
۴	قانون ، ابو علی سینا تهران
۵	الصیدنه ، ابوریحان بیرونی
۶	الابنیه عن حقائق الأدویه ، ابو منصور موفق هروی
۷	هدایه المتعلمین ، اخوینی بخاری
۸	- ذخیره خوارزمشاهی ، سید اسماعیل جرجانی تهران
۹	- الاغراض الطبییه ، سید اسماعیل جرجانی تهران
۱۰	تقویم الصحه ، ابن بطلان از مترجمی ناشناس تصحیح غلامحسین یوسفی
۱۱	مفتاح الطب ، ابن هندو به

Department of the History of Medical Science Atrak

گروه تاریخ علوم پزشکی اراک

تقویم الادویه والاغذیه از حبیش بن ابراهیم تفلّیسی	۱۲
اختیارات بدیعی، انصاری شیرازی	۱۳
تحفه المؤمنین، حکیم مؤمن	۱۴
مخزن الادویه، عقیلی خراسانی	۱۵
قربادین صالحی	۱۶
قربادین شاپوربن سهل	۱۷
تاریخچه داروسازی در ایران، حمیدرضا احمدی آشتیانی، علی اکبر ولایتی و ...	۱۸
مقاله طب و داروسازی در اندلس، دکتر زهرا الهوئی نظری	۱۹
تاریخ نسخه پردازی و تصحیح انتقادی نسخه های خطی، نجیب مایل هروی	